

Együttműködési kísérlet közös retrospektív katalóguskonverzióra a mezőgazdaság területén

Lőrincz Ferenc – Pataki Zoltán

Az Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központ (OMgK) a katalóguskonverzió kapcsán beadott pályázatot közösen készítette az agrárágazat három zászlóshajójával, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem (GATE), a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem (KÉE), valamint az Állatorvostudományi Egyetem (ÁOTE) központi könyvtáraival. Az együttműködésre vonatkozó döntés háttérében a következő szempontok álltak:

- ☞ a rendelkezésre álló idő nem tette volna lehetővé, hogy az OMgK-ban a szükséges anyagmennyiség konverzióját elvégezhessük;
- ☞ az elkészülő rekordok képezzék a korábban hagyományos cédulaformátumban épült mezőgazdasági központi katalógus új, számítógépes verziójának alapját;
- ☞ eredményes kísérletet tehesünk az ALEPH integrált könyvtári rendszert használó OMgK és a TINLIB-et alkalmazó egyetemi könyvtárak anyagának azonos formátumban történő, egységes kezelésére.

A pályázat teljesítése érdekében az alábbi munkafázisokat végeztük el:

1. Az OMgK KC-ből (praktikusan annak cédulaanyagából) mintegy 8000 címleírást előkészítettünk számítógépes feldolgozásra, majd azokat ALEPH rendszerben rögzítettük, végül az ALEPH-formátumot HUNMARC formátumba konvertáltuk.
2. A társkönyvtárak saját anyagukat a TINLIB-ben rögzítették (GATE kb. 2000, KÉE 6000, ÁOTE 15 000 rekord), majd azt átadták az OMgK-nak HUNMARC formátumra történő egységesítésre.
3. Az OMgK az összegyűlt mintegy 31 000 rekordot átnézve, kiszűrte az esetleges duplumokat, és a megszületett adatbázist hozzáférhetővé tette oly módon, hogy az először az ALEPH-et használó könyvtárak számára várt bejáratossá, később az anyag Internetre helyezésével széles körben használható lett.

A kitűzött célok lényegében megvalósultak, hiszen

- a) a pályázatban együttműködő négy könyvtár az előírtnál messze nagyobb anyagmennyiséget dolgozott fel a megadott határidőre;
- b) az új típusú agrárkönyvtári központi katalógus alapjai létrejöttek és az OMgK, valamint a Magyar

Könyvtárosok Egyesülete Mezőgazdasági Szervezetének szakmai tervei értelmében az 1999. évi gyakorlatát már minden mezőgazdasági könyvtár bejelenti a KC számára;

c) azt a nem túl szerencsés alaphelyzetet, melyet a nagyobb mezőgazdasági könyvtárak címleírasi gyakorlatában a különféle szoftverek alkalmazása teremtett, sikerült feloldani az ALEPH és a TINLIB kölcsönös átjárhatóságának megteremtésével.

Az együttműködést támogató szoftverek

A feladat megoldása során át kellett hidalni az OMgK ALEPH rendszere és az együttműködő könyvtárak TINLIB rendszerei közötti különbséget.

A kiindulási állapotban a két rendszer egyike sem tudott a másiktól rekordokat fogadni, valamint nem voltak felkészítve HUNMARC-rekordok exportjára és importjára.

A probléma megoldása érdekében így két – a témához kapcsolódó – pályázatban is részt vettünk az együttműködő könyvtárakkal együtt.

Az egyik pályázat új HUNMARC-rekordok készítésére, a másik pedig a megfelelő szoftver-feltételek kiépítésére szolt, amely lehetővé tette, hogy a két könyvtári rendszer átjárhatósága HUNMARC formátumon keresztül megvalósuljon.

Ennek során a következő szoftverelemek készültek el:

a) a HUNMARC-TINLIB konverziót biztosító szoftver-modul, ami lehetővé tette azt, hogy a HUNMARC-rekordok a TINLIB-adatbázisba bekerüljenek;

b) a TINLIB-ből az ALEPH által befogadható rekordokat generáló szoftver;

c) egy olyan ALEPH szoftver-modul, amely lehetővé teszi, hogy a HUNMARC-import és a HUNMARC-rekord export megvalósuljon.

A fenti szoftverek elkészülte után lehetőség nyílt arra, hogy a rekordok cseréje meginduljon.

A fentiek megvalósítása során az OMgK-ra hárult az egyéb koordináció mellett a szoftvergyártókkal való együttműködés, valamint az egész rendszer összehangolása.

A pályázat megvalósítása során nagyon sok segítséget kaptunk a velünk együttműködő könyvtáraktól is, példázva, hogy egységben az erő.

Az elvégzett munka végeredményeként a két eltérő számítógépes könyvtári rendszer rekordcseréje HUNMARC formátum – mint köztes formátum – segítségével valósult meg.

Az elkészült szoftverelemek – a szoftvergyártók által behatárolt módon – szabadon hozzáférhetők, mind az ALEPH, mind a TINLIB rendszert használó könyvtárak körében.

A TINLIB-hez kifejlesztett szoftverekkel kapcsolatban az ÁOTE-hez, az ALEPH szoftverekkel kapcsolatban az OMgK-hoz kell az érdeklődőknek fordulniuk.